

זיו דשא

ראש מועצת זכרון יעקב; יו"ר ועדת איכות הסביבה, המרכז השלטון המקומי

ציטוט מומלץ

דשא ז. 2020. עקביות בקבלת החלטות תאפשר שיפור של תהליכי הטיפול בפסולת שהכרחיים להפעלה יעילה של מתקני השבה לאנרגיה. אקולוגיה וסביבה 11(4).

ריקון פסולת עירונית מוצקה באתר השבת פסולת לאנרגיה | צילום: ניצן לוי

[תוכן זה הוא חלק מרב-שיח. לחצו כאן לדיון המלא](#)

עקביות בקבלת החלטות תאפשר שיפור של תהליכי הטיפול בפסולת שהכרחיים להפעלה יעילה של מתקני השבה לאנרגיה

20 בינואר, 2021

גיליון חורף 2020 / כרך 11(4) / פסולת

מדיניות יעילה של טיפול בפסולת מחייבת רציפות, המשכיות ועקביות בהנחות היסוד העומדות בבסיס יצירת התשתית לטיפול בפסולת. החלפה תדירה של העומד בראש הפירמידה, השר להגנת הסביבה, ושינוי מהותי במדיניות, שלוש פעמים בעשור האחרון, אינם מאפשרים לתכנן תשתית מתאימה, לבנות אותה ולהביא לשינוי בהרגלי הציבור בהתאם לצורכי המערכת. הטיפול בפסולת מצריך תשתית מורכבת, ומדיניות פסולת משולה לנושאת מטוסים גדולה ששינוי מסלולה נעשה באיטיות.

הפתרון המוביל בישראל זה עשרות שנים, של הטמנת פסולת בקרקע, הוא הגרוע ביותר. לפיכך, באופן חד-משמעי אין מקום לפתוח אתרים חדשים במקום אלה שקרובים להתמלא. ראוי ורצוי שתתקבל החלטה כזו שתעוגן בחקיקה.

בטרם מתקבלות החלטות בדבר הפתרון הנדרש לפסולת הבלתי ניתנת למחזור יש לבחון את השלבים השונים בהיררכיה של הטיפול בפסולת. אם נעשה ככל האפשר בכל אחד מהשלבים, קודם כול תפחת כמות הפסולת שנדרש לטפל בה, וכמו כן, הפסולת שתגיע בסופו של דבר למתקני הקצה למחזור פסולת או להשבה לאנרגיה, תהיה איכותית מנקודת הראות של יעילות תהליך השרפה, אם יוחלט על כך. לכן, יש צורך דחוף בשינוי מודעות שיוביל להפחתת צריכה, לקידום שימוש חוזר ולהפרדת פסולת (במקור או במתקני מיון), ויקדם הקמת מתקני מחזור. על המדינה לסייע לרשויות המקומיות להקים מתקני טיפול ומחזור מקומיים, וזאת מתוך מעל למיליארד ש"ח שנצברו בקרן הניקיון – כספים שהם בפועל כספים של הציבור ומיועדים למטרות כאלה. הקרן הוקמה במטרה לסייע לרשויות המקומיות בהקמת תשתיות טיפול בפסולת, והן למעשה מממנות אותה. אי לכך, תקציבה צריך לשמש למטרה זו ולא להקמת מתקני השבת אנרגיה.

אסור שהמדינה תטיל את יהבה על הקמת מתקנים יקרים להשבת אנרגיה, אך תזנח את הצורך האקוטי בשיפור הביצועים בכל שאר השלבים. לכן, הקמת המתקנים צריכה להיעשות במקביל לשיפור דרמטי במערך האיסוף, המיון

והטיפול בפסולת. כך נוכל להיות בטוחים שהפסולת שתועבר למתקני השבה תהיה רק זו שלא ניתן למחזרה.

בעת ההחלטה על מספר המתקנים שיוקמו ועל מיקומם צריך להביא בחשבון שמרחק הובלת האשפה במשאיות צריך להיות בטווח סביר. לפיכך, נראה שהקמת מתקנים בכל אחד מהמחוזות המרכזיים, כפי שתואר בתוכנית האסטרטגית הלאומית לשנת 2030 לטיפול בפסולת, היא סבירה. אפשרות אחרת היא הקמת מתקנים במסגרת אשכולות של רשויות מקומיות. הקמת המתקנים צריכה להיעשות בחוכמה ותוך מתן מענה לרגישויות ציבוריות, כהליך שיאפשר לציבור ללמוד את הנושא ולהביע את עמדתו, ושיהיה בו שיתוף אמיתי של הציבור. באירופה ישנם מתקנים רבים שהוקמו במרכזי ערים, והניסיון לגבי הפעלתם בצורה הזו חיובי מאוד. עם זאת, הדבר אינו הכרחי, מה עוד שבניגוד לנעשה בארצות אירופה הקרות, האנרגיה שתיווצר במתקנים לא תנוצל לחימום בתים. לכן, אפשר להקים מתקנים כאלה באזורי תעסוקה המרוחקים מבתי התושבים ואפילו במחצבות ישנות.

ככל שנצליח לקדם תהליך רחב שיכלול הפחתת פסולת, שכלול מערך האיסוף והקמת מתקני קצה מודרניים לטיפול בפסולת, כך נקבל סביבה נקייה ואיכותית יותר.